

УДК 327:502.131.1(481)(261.3)

DOI: 10.60022/3(1)-3S

Чайка Валерія Владиславівна

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
факультету політичних наук
Чорноморський національний університет імені Петра Могили, Україна

Chaika Valeriia

PhD student

Faculty of Political Science

Petro Mohyla Black Sea National University, Ukraine

ORCID: 0009-0009-0369-6780

Шевчук Олександр Володимирович

доктор політичних наук, професор
завідувач кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики
Чорноморський національний університет імені Петра Могили, Україна

Shevchuk Oleksandr

Doctor of Political Sciences, Professor

Head of the Department of International Relations and Foreign Policy

Petro Mohyla Black Sea National University, Ukraine

ORCID: 0000-0003-0335-6873

ЕКОЛОГІЧНА ДИПЛОМАТІЯ НОРВЕГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В АРКТИЦІ

Анотація. У статті розглядається концепція екологічної дипломатії, акцентуючи увагу на ключових напрямках її реалізації в Норвегії, які охоплюють науково-дослідницький, інституційний та нормативно-правовий аспекти. Підкреслено, що Норвегія, як одна з провідних арктичних країн, проводить послідовну політику щодо інтеграції принципів сталого розвитку у свою зовнішню та екологічну стратегію, яку здійснює через механізми екологічної дипломатії. Особливу увагу приділено ролі держави у формуванні міжнародного екологічного порядку денного в умовах зростання кліматичних загроз та посилення антропогенного тиску на полярні екосистеми.

Проаналізовано нормативно-правову основу Норвегії як на національному, так і міжнародному рівні, зокрема систему екологічного законодавства та участь країни у ключових міжнародних кліматичних і природоохоронних угодах. Показано, що завдяки синтезу національного екологічного законодавства з виконанням міжнародних зобов'язань держава виступає одним із лідерів у створенні ефективної нормативної бази для сталого управління Арктикою. Окремо наголошено на значенні наукових досліджень і міжнародного наукового співробітництва як складової екологічної дипломатії Норвегії.

Зазначено, що для зменшення наслідків кліматичних змін, особливо в полярних регіонах, надзвичайно важливо досягти узгодженого внеску на міжнародному рівні у скорочення глобальних викидів парникових газів та виконання температурних цілей, визначених Паризькою угодою. Зроблено висновок, що екологічна дипломатія Норвегії є ефективним інструментом поєднання національних інтересів, міжнародної відповідальності та принципів сталого розвитку в Арктичному регіоні. Отримані результати можуть бути використані у подальших наукових дослідженнях, а також у формуванні практичних рекомендацій для розвитку екологічної політики та міжнародної співпраці у сфері сталого розвитку.

Ключові слова: екологічна дипломатія, екологічне законодавство, Арктика, Норвегія, сталий розвиток, міжнародне співробітництво.

ENVIRONMENTAL DIPLOMACY OF NORWAY AS A TOOL FOR IMPLEMENTING SUSTAINABLE DEVELOPMENT POLICY IN THE ARCTIC

Abstract. The article examines the concept of environmental diplomacy, focusing on key areas of

© Автор(и). Ця стаття знаходиться у відкритому доступі та розповсюджується відповідно до умов ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

its implementation in Norway, which cover scientific research, institutional and regulatory aspects. It is emphasized that Norway, as one of the leading Arctic countries, pursues a consistent policy of integrating the principles of sustainable development into its foreign and environmental strategy, which it implements through the mechanisms of environmental diplomacy. Particular attention is paid to the role of the state in shaping the international environmental agenda in the context of growing climate threats and increasing anthropogenic pressure on polar ecosystems.

The regulatory framework of Norway at both the national and international levels is analyzed, in particular the environmental legislation system and the country's participation in key international climate and environmental agreements. It is shown that, thanks to the synthesis of national environmental legislation with the fulfilment of international obligations, the state is one of the leaders in creating an effective regulatory framework for sustainable management of the Arctic. The importance of scientific research and international scientific cooperation as a component of Norway's environmental diplomacy is emphasized separately.

It is noted that in order to mitigate the effects of climate change, especially in polar regions, it is extremely important to achieve a coordinated international contribution to reducing global greenhouse gas emissions and meeting the temperature targets set by the Paris Agreement. It is concluded that Norway's environmental diplomacy is an effective tool for combining national interests, international responsibility, and the principles of sustainable development in the Arctic region. The results obtained can be used in further scientific research, as well as in the formulation of practical recommendations for the development of environmental policy and international cooperation in the field of sustainable development.

Keywords: environmental diplomacy, environmental legislation, Arctic, Norway, sustainable development, international cooperation.

Постановка проблеми. У сучасних умовах стрімкої індустріалізації та зростання населення людство опинилося перед серйозною екологічною кризою. Неконтрольований розвиток промисловості завдає дедалі більшої шкоди природі, що призводить до щорічного погіршення стану довкілля. Світові країни стають усе більш взаємозалежними в екологічному та ресурсному вимірах, проте досі не існує уніфікованих міжнародних стандартів і критеріїв, яких би дотримувалися всі держави. Різноманітність підходів до вирішення екологічних питань лише ускладнює ситуацію, створюючи глобальну дилему, яка потребує спільних та узгоджених дій на міжнародному рівні.

Особливого значення питання екологічної дипломатії набуває в Арктичному регіоні. Арктика є одним із найуразливіших районів світу до наслідків глобального потепління, адже зміни клімату тут відбуваються у 3–4 рази швидше, ніж у середньому по планеті. Норвегія, як одна з провідних арктичних держав, відіграє ключову роль у формуванні екологічної політики та зміцненні міжнародної співпраці в цьому регіоні. Вона послідовно реалізує принципи сталого розвитку через дипломатичні інструменти, залучаючись до діяльності Арктичної ради, програм ООН та механізмів Антарктичного договору.

Норвегія демонструє зразковий досвід інтеграції екологічної відповідальності, наукових досліджень і зовнішньої політики, слугуючи прикладом для інших країн у сфері «зеленої дипломатії». Саме тому ця тема залишається надзвичайно актуальною й потребує детального вивчення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Екологічна дипломатія Норвегії та екологічні виклики в Арктиці поки що залишаються недостатньо вивченими темами. Серед дослідників, які приділяли увагу цим питанням, варто відзначити роботи С.В. Богданова [3] та Т.О. Мельник [2], О. В. Шевченко [4]. У статті проаналізовано національні стратегічні документи Норвегії щодо Арктичної політики, кліматичних стратегій, а також міжнародні акти й угоди, зокрема Паризьку угоду та інші правові інструменти екологічного врядування в полярних регіонах.

Мета статті – проаналізувати екологічну дипломатію Норвегії як засобу впровадження політики сталого розвитку в Арктичному регіоні.

Виклад основного матеріалу. Термін «екологічна дипломатія» набув значного поширення та здобув міжнародне визнання після започаткування у 1973 році Програми ООН із навколишнього середовища (ЮНЕП). Прийняття низки нормативно-правових актів стало одним із ключових інструментів реалізації принципів екологічної дипломатії [1]. Аж до 1972 року, міжнародна спільнота не мала консolidованого механізму або чітко визначених компетенцій у сфері охорони довкілля. Натомість функціонували лише окремі ініціативи та роз'єднані норми, що лише частково охоплювали екологічні питання.

За визначенням С.В. Богданова екологічна дипломатія – це напрям, який поєднує питання захисту довкілля з політикою та міжнародними відносинами [3, с.161]. Її головна мета – спільне розв'язання глобальних екологічних проблем через діалог, співпрацю та домовленості між країнами. Вона виходить

за межі національних інтересів і спрямована на збереження природи та раціональне використання ресурсів у світовому масштабі.

У межах екологічної дипломатії реалізуються міжнародні угоди щодо скорочення шкідливих викидів, створюються спільні екологічні проекти, відбувається обмін технологіями та досвідом у сфері зеленої енергетики. Важливу роль відіграє й просування єдиних екологічних стандартів і норм міжнародної співпраці.

У контексті аналізу екологічної дипломатії важливими є наукові підходи О. В. Шевченко, яка розглядає кліматичну політику провідних міжнародних акторів як складову зовнішньополітичної взаємодії та інструмент формування глобального кліматичного порядку денного [4]. Запропоноване дослідницею трактування кліматичної політики як багаторівневого політичного процесу, що поєднує міжнародні зобов'язання, національні інтереси та комунікативні механізми впливу, дозволяє інтерпретувати екологічну дипломатію як форму «м'якої сили», спрямовану на досягнення консенсусу у сфері охорони довкілля та сталого розвитку [4].

Завдяки таким підходам екологічна дипломатія сприяє забезпеченню сталого та екологічно збалансованого розвитку як у межах окремих держав, так і на глобальному рівні [2, с. 54].

Норвегія володіє територіями в Арктичному регіоні і приділяє велику увагу спільним дослідженням та моніторингу навколишнього середовища для кращого розуміння впливу зміни клімату в цих зонах. На території Арктики потепління відбувається зі швидкістю, яка втричі-чотири рази перевищує середній світовий показник, що має глибокі наслідки для екосистем, біорізноманіття та громад на Крайній Півночі. Оскільки морський лід відступає, а температура продовжує зростати, регіон щороку стає все більш доступним протягом тривалих періодів. Цей зсув не тільки відкриває нові можливості для цивільної та економічної діяльності, але й має значні наслідки для військових операцій та ширшої політики безпеки [5].

У контексті сучасних глобалізаційних викликів Арктичний регіон посідає особливе місце у системі міжнародних відносин як простір стратегічних інтересів, екологічної вразливості та наукового співробітництва [6; 22]. Норвегія, як одна з провідних арктичних держав, демонструє послідовну політику інтеграції принципів сталого розвитку у свою зовнішню й екологічну стратегію, що реалізується через механізми екологічної дипломатії [6]. Саме вона виступає ефективним інструментом балансування між економічним освоєнням Півночі та збереженням її природних екосистем [6].

Арктична рада є однією з найважливіших арен для міжнародного співробітництва у сфері клімату в Арктиці. Перший звіт про наслідки зміни клімату в Арктиці був підготовлений під егідою Арктичної ради та опублікований у 2004 році. Відтоді було підготовлено низку нових звітів та оновлень, які узагальнюють знання про зміну клімату в Арктиці. Оновлений звіт про зміну клімату в Арктиці був опублікований у 2025 році. Міністерство закордонних справ очолює та координує зусилля уряду в Арктичній раді, причому клімат є довгостроковим пріоритетом. Норвегія головує в Раді з 2023 по 2025 рік, тематичними пріоритетами якої були океани, клімат та навколишнє середовище, сталий економічний розвиток та люди на півночі. Робочі та експертні групи Арктичної ради відповідають за широке виробництво знань про зміну клімату в Арктиці та її наслідки. Серед іншого, ці знання сприяють базі знань у кліматичних переговорах [3].

Міністерство закордонних справ Норвегії виконує функцію координатора та регулятора активної участі країни в Арктичній раді, зосереджуючи особливу увагу на кліматичній політиці як центральному елементі її довгострокової стратегічної програми. У період головування Норвегії в Раді, що припадає на 2023 – 2025 роки, підкреслювалися такі пріоритети, як відповідальне управління океанічними ресурсами, збереження природного середовища, стимулювання сталого економічного розвитку та поліпшення соціально-економічних умов для громад, які проживають у крайніх північних широтах.

Спеціалізовані робочі й експертні групи Арктичної ради відіграють провідну роль у збиранні, аналізі й поширенні наукових знань про кліматичну динаміку в Арктиці та її глобальні наслідки. Отримані знання не лише сприяють поглибленню світового розуміння екологічних і соціальних трансформацій у цьому регіоні, але також створюють критично важливу доказову основу для розробки міжнародних кліматичних переговорів і політичних стратегій.

Для пом'якшення наслідків зміни клімату, особливо в крихких полярних регіонах, важливо, щоб Норвегія – разом зі світовою спільнотою – працювала над суттєвим скороченням викидів парникових газів та виконала цілі щодо температури, викладені в Паризькій угоді. Ефективність міжнародної співпраці з питань полярного клімату залежить не лише від екологічних дій, але й від підтримки ключових зовнішніх умов, таких як мир, політична стабільність тощо [6].

Екологічна дипломатія Норвегії базується на трьох ключових напрямках: науково-дослідницькому, інституційному та нормативно-правовому [6].

У науково-дослідницькому вимірі держава інвестує у вивчення кліматичних процесів, морських

екосистем та наслідків танення льодовиків, підтримуючи діяльність таких установ, як Норвезький полярний інститут (Norwegian Polar Institute, NPI), Університет Арктики в Тромсе (UiT – The Arctic University of Norway) та Університет Норд у Буде (Nord University) [7;11;19].

Норвезький полярний інститут (Norwegian Polar Institute, NPI) – національний науковий заклад Норвегії, який здійснює координацію, проведення та популяризацію полярних досліджень [7]. Інститут функціонує під егідою Міністерства клімату та навколишнього середовища Норвегії і виконує роль головного дорадчого органу уряду у питаннях, що стосуються Арктики та Антарктики [7].

Інститут проводить прикладні наукові дослідження, картографування та моніторинг навколишнього середовища в обох полярних регіонах, зосереджуючись на таких напрямках, як гляціологія, океанографія, морська екологія, дослідження морського льоду, суходільні екосистеми та кліматичні зміни [7]. Його довгострокова програма MOSJ (Environmental Monitoring of Svalbard and Jan Mayen) забезпечує систематичне збирання даних для національної та міжнародної кліматичної політики, зокрема у межах Рамкової конвенції ООН про зміну клімату [7; 28].

Норвезький полярний інститут організовує щорічні експедиції в Арктику та Антарктику, має дослідницькі станції у Нью-Олесунні (Ny-Ålesund) та на Землі Королеви Мод (Dronning Maud Land), а головні офіси розташовані в Тромсе і на архіпелазі Шпіцберген [8; 9]. У складі інституту працює близько 150 науковців, технічних фахівців і експертів із полярних регіонів, які співпрацюють з міжнародними дослідницькими мережами для підвищення рівня екологічної безпеки, сталого природокористування та розробки адаптаційних стратегій у регіоні Крайньої Півночі [7].

Крім того, інститут несе міжнародно-правову відповідальність за дотримання Договору про Антарктику 1959 року та інших міжнародних угод, що регулюють діяльність норвезьких громадян і компаній у полярних регіонах [10]. Його робота є ключовою для формування екологічної дипломатії Норвегії, адже наукові дані, зібрані в межах діяльності інституту, безпосередньо впливають на прийняття політичних рішень і на участь країни в міжнародних кліматичних переговорах [7].

Університет Арктики в Тромсе (UiT – The Arctic University of Norway) є провідним академічним і науково-дослідницьким центром Півночі, який відіграє ключову роль у формуванні наукового підґрунтя екологічної дипломатії Норвегії [11]. Його діяльність охоплює широкий спектр міждисциплінарних досліджень, спрямованих на вивчення полярного середовища, кліматичних процесів, арктичних морських екосистем, біорізноманіття та адаптаційних механізмів живих організмів до змін клімату [12]. Однією з найвідоміших дослідницьких платформ університету є мережа ARCTOS (Arctic Marine Ecosystem Research Network), яка об'єднує науковців UiT, Норвезького полярного інституту, Інституту морських досліджень (IMR) та низки міжнародних партнерів [13]. Її дослідження спрямовані на аналіз структури та динаміки морських екосистем Арктики, від планктону та безхребетних організмів до верхніх хижаків, а також на розробку моделей екологічної стійкості під впливом глобальних кліматичних змін [13].

UiT також активно бере участь у міжнародних ініціативах, таких як Arctic Frontiers та FRAM – High North Research Centre for Climate and the Environment, забезпечуючи обмін даними й координацію спільних досліджень із університетами Канади, Фінляндії, Ісландії та Данії [11;14;15]. Через такі партнерства університет сприяє розвитку «наукової дипломатії», яка є складовою екологічної політики Норвегії в Арктиці [11].

Нормативно-правовий аспект реалізується через формування, імплементацію та дотримання національних і міжнародних правових актів, спрямованих на охорону навколишнього середовища та забезпечення сталого розвитку Арктичного регіону [7]. На національному рівні основу становлять стратегічні документи, серед яких Біла книга Норвегії про Арктику (The Norwegian Government's Arctic Policy [...] White Paper) [7]. Національна кліматична стратегія (Norway's Climate Strategy for 2030, 2017), у якій окреслено механізми скорочення викидів парникових газів, розвиток відновлюваної енергетики та перехід до низьковуглецевої економіки [20]. А також Закон про управління природними ресурсами (Nature Diversity Act, 2009), який регулює використання природних ресурсів і встановлює принципи збереження біорізноманіття [21].

На міжнародному рівні Норвегія дотримується зобов'язань за Паризькою кліматичною угодою (Paris Agreement, 2015), спрямованою на обмеження глобального потепління до 1,5 °C [22]. Рамковою конвенцією ООН про зміну клімату (UNFCCC, 1992), яка є базовим документом міжнародної кліматичної співпраці [23]. Конвенцією ООН з морського права (UNCLOS, 1982), що регулює права держав на використання морських ресурсів і захист морського середовища [24]. А також Осло-Паризькою конвенцією (OSPAR Convention, 1992), яка забезпечує охорону морського середовища Північно-Східної Атлантики [25].

Завдяки поєднанню національного екологічного законодавства та міжнародних зобов'язань Норвегія виступає одним із лідерів у формуванні нормативної бази сталого управління Арктикою,

забезпечуючи баланс між економічним розвитком, збереженням довкілля та міжнародною співпрацею у сфері екологічної безпеки [6 ;16].

Інституційний напрям виражається у багатосторонній взаємодії в межах міжнародних, регіональних та національних інституцій, які забезпечують реалізацію екологічної дипломатії Норвегії та координацію зусиль у сфері охорони довкілля й сталого розвитку Арктичного регіону [16]. На міжнародному рівні ключову роль відіграє Арктична рада (Arctic Council, заснована у 1996 році) – міждержавний форум співпраці восьми арктичних держав (Норвегії, Данії, Ісландії, Швеції, Фінляндії, Канади, США та Росії), який виступає головним майданчиком для ухвалення рішень щодо сталого управління Арктикою [16]. Через свої робочі групи – Arctic Monitoring and Assessment Programme (AMAP), Protection of the Arctic Marine Environment (PAME), Conservation of Arctic Flora and Fauna (CAFF) та Emergency Prevention, Preparedness and Response (EPPR) – Рада координує дослідження кліматичних змін, стану морських екосистем, управління біорізноманіттям і зменшення ризиків забруднення [17].

Норвегія є однією з найактивніших держав-членів Арктичної ради та регулярно головує в її ініціативах, зокрема у проєктах з оцінки впливу забруднюючих речовин і стійких органічних сполук на північні екосистеми [18].

Важливим елементом інституційної взаємодії виступає Північна рада міністрів (Nordic Council of Ministers), заснована у 1971 році, де Норвегія співпрацює з іншими країнами Північної Європи у рамках Програми співробітництва у сфері довкілля та клімату 2019–2024 років [29]. Ця платформа сприяє інтеграції регіональної політики у сфері зеленої енергетики, циркулярної економіки, екологічної освіти та кліматичних інновацій [29].

На національному рівні інституційна структура екологічної дипломатії Норвегії базується на діяльності Міністерства клімату та навколишнього середовища (Ministry of Climate and Environment), яке координує виконання міжнародних зобов'язань і національних кліматичних програм, та Норвезького агентства з охорони довкілля (Norwegian Environment Agency), що займається реалізацією природоохоронної політики, управлінням заповідниками, моніторингом викидів парникових газів та екологічною експертизою проєктів [30 ; 31].

Крім регіональних структур, важливе місце у реалізації інституційного напрямку посідає Організація Об'єднаних Націй (ООН), у межах якої Норвегія активно бере участь у роботі Програми ООН з навколишнього середовища (UNEP), Рамкової конвенції ООН про зміну клімату (UNFCCC), Програми розвитку ООН (UNDP) та Міждержавної панелі зі зміни клімату (IPCC) [23; 26; 32]. Через ці механізми Норвегія підтримує ініціативи зі скорочення глобальних викидів парникових газів, охорони океанів, впровадження Цілей сталого розвитку (ЦСР) та зміцнення міжнародного екологічного права [33].

Особливу увагу країна приділяє реалізації Цілі сталого розвитку №13 «Боротьба зі зміною клімату», №14 «Збереження морських ресурсів» та №15 «Захист екосистем суші», інтегруючи їх у свою національну кліматичну політику та дипломатичні стратегії [33; 34]. Участь Норвегії в роботі ООН підкреслює її послідовну позицію як держави, що поєднує науковий підхід із міжнародною відповідальністю за екологічну стабільність Арктичного регіону [26; 27].

Висновки. Отже, екологічна дипломатія Норвегії ґрунтується на трьох основних напрямках: науково-дослідницькому, інституційному та нормативно-правовому, кожен з яких був підданий ретельному аналізу. Завдяки інтеграції національного екологічного законодавства з міжнародними зобов'язаннями, Норвегія займає провідну позицію у створенні правової основи для сталого управління Арктикою. Встановлено, що для мінімізації наслідків зміни клімату, особливо в полярних регіонах, критично важливо, щоб Норвегія, нарівні з іншими країнами, активно сприяла зниженню глобальних викидів і досягненню температурного цільового показника, окресленого Паризькою угодою. Ефективність міжнародної співпраці в питаннях полярного клімату також залежить від забезпечення зовнішніх умов, таких як підтримання миру, стабільності та узгодження міжнародних принципів права.

Література

1. Stockholm Declaration on the Human Environment. (Stockholm, June 16, 1972). *United Nations*, 1972. URL: <https://docs.un.org/en/A/CONF.48/14/Rev.1>.
2. Мельник Т. О. Особливості сучасної екологічної дипломатії у міжнародних відносинах. *Grundlagen der modernen wissenschaftlichen Forschung*. 2023. Берез. С. 52–55. DOI: 10.36074/logos-31.03.2023.15.
3. Богданов С. В. Перспективи розвитку екологічної дипломатії на сучасному етапі. *Соціальні, економіко-правові та фінансові виклики в умовах глобальних трансформацій* : зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф. (Свалява – Тернопіль, 19-20 трав. 2023 р.). Тернопіль : ЗУНУ, 2023. С. 161–163.

4. Шевченко О. В. Політика провідних міжнародних акторів в умовах глобальних змін клімату : дис. ... д-ра політ. наук: 23.00.04 / Київський нац. ун-т імені Тараса Шевченка. Київ, 2025. 494 с. URL: <https://scc.knu.ua/index.php>
5. The Government's Climate Strategy for the Foreign Service 2025–2030. *Government of Norway*. URL: <https://www.regjeringen.no/en/documents/regjeringens-klimastrategi-for-utenrikstjenesten-2025-2030/id3107757/?ch=4>
6. The Norwegian Government's Arctic Policy: People, Opportunities and Norwegian Interests in the Arctic : White Paper. Oslo : Ministry of Foreign Affairs, 2020. URL: <https://www.regjeringen.no/en/topics/arctic>
7. Norwegian Polar Institute. MOSJ – Environmental Monitoring of Svalbard and Jan Mayen. Tromsø, 2023. URL: <https://mosj.no/en/>
8. Ny-Ålesund Research Station. URL: <https://nyalesundresearch.no>
9. Dronning Maud Land. *Norsk Polarinstitutt – Vitenskapelig kunnskap og råd til norske myndigheter om Arktis og Antarktis*. URL: <https://npolar.no/en/themes/dronning-maud-land/>
10. The Antarctic Treaty : signed at Washington, 1 December 1959. *Antarctic Treaty Secretariat*. URL: <https://www.ats.aq/e/antarctic treaty.html>
11. Arctos – Arctic Marine Ecosystem Research Network. *UiT – The Arctic University of Norway*. Tromsø, 2024. URL: <https://arctos.uit.no>
12. Projects at UiT. *UiT – Norges Arktiske Universitet*. URL: <https://en.uit.no/prosjekter>
13. Arctos – Arctic Research Centre. *UiT – The Arctic University of Norway*. URL: <https://arctos.uit.no>
14. Arctic Frontiers Conference. *Arcticfrontiers.com*. URL: <https://arcticfrontiers.com>
15. FRAM – Forum for Research and Monitoring. *Framforum*. URL: <https://framforum.com>
16. About the Arctic Council. *Arctic Council*. URL: <https://arctic-council.org/about/>
17. Working Groups. *Arctic Council*. URL: <https://arctic-council.org/about/working-groups>
18. About AMAP. *Arctic Monitoring and Assessment Programme*. URL: <https://www.amap.no/about>
19. Marine and Arctic Programmes – Faculty of Biosciences and Aquaculture. Nord University. Bodø, 2024. URL: <https://www.nord.no/en/about/faculties-and-centres/faculty-of-biosciences-and-aquaculture>
20. Norway's Climate Strategy for 2030: A transformational approach within a European cooperation framework. Oslo : Ministry of Climate and Environment, 2017. URL: <https://www.regjeringen.no/en/dokumenter/norways-climate-strategy-for-2030>
21. Nature Diversity Act : Act of 19 June 2009 No. 100. *Lovdata*. URL: <https://lovdata.no/dokument/NLE/lov/2009-06-19-100>
22. Paris Agreement. *UNFCCC*, 2015. URL: <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement/the-paris-agreement>
23. United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC). *United Nations*, 1992. URL: <https://unfccc.int/resource/docs/convkp/conveng.pdf>
24. United Nations Convention on the Law of the Sea (UNCLOS). *United Nations*, 1982. URL: https://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf
25. Convention for the Protection of the Marine Environment of the North-East Atlantic (OSPAR Convention). *OSPAR Commission*, 1992. URL: <https://www.ospar.org/convention>
26. Norway and UNEP Partnership for the Environment. *United Nations Environment Programme*, 2024. URL: <https://www.unep.org>
27. Norway – UNDP Cooperation on Climate and Environment. *United Nations Development Programme*, 2023. URL: <https://www.undp.org>
28. Environmental Monitoring of Svalbard and Jan Mayen (MOSJ). *Norwegian Polar Institute*. URL: <https://www.mosj.no>
29. Nordic cooperation on environment and climate policy. *Nordic Council of Ministers*. URL: <https://www.norden.org>
30. Ministry of Climate and Environment. *Government of Norway*. URL: <https://www.regjeringen.no/en/dep/kld/id668/>
31. Norwegian Environment Agency. *Miljødirektoratet*. URL: <https://www.environmentagency.no/>
32. IPCC – Intergovernmental Panel on Climate Change. URL: <https://www.ipcc.ch/>
33. Sustainable Development Goals. *United Nations*. URL: <https://sdgs.un.org/>
34. Sustainable Development. *United Nations*. URL: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/>

References

1. *Stockholm Declaration on the Human Environment*. (Stockholm, June 16, 1972). United Nations, 1972. Available at: <https://docs.un.org/en/A/CONF.48/14/Rev.1>

2. Melnyk, T. O. (2023) Osoblyvosti suchasnoi ekolohichnoi dyplomatii u mizhnarodnykh vidnosynakh [Features of modern environmental diplomacy in international relations]. *Grundlagen der modernen wissenschaftlichen Forschung*, march, 52–55. DOI: 10.36074/logos-31.03.2023.15.
3. Bohdanov, S. V. (2023) Perspektyvy rozvytku ekolohichnoi dyplomatii na suchasnomu etapi [Prospects for the development of environmental diplomacy at the present stage]. *Sotsialni, ekonomiko-pravovi ta finansovi vyklyky v umovakh hlobalnykh transformatsii* : zb. materialiv III Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Svaliava – Ternopil, trav. 19–20, 2023). pp. 161–163.
4. Shevchenko, O. V. (2025) *Polityka providnykh mizhnarodnykh aktoriv v umovakh hlobalnykh zmin klimatu* [The Policy of Leading International Actors under Global Climate Change]: dys. ... d-ra polit. nauk: 23.00.04 / Kyivskyi nats. un-t imeni Tarasa Shevchenka. Kyiv, 2025. 494 p. Available at: <https://scc.knu.ua/index.php>
5. *The Government's Climate Strategy for the Foreign Service 2025–2030*. (N.D). Government of Norway. Available at: <https://www.regjeringen.no/en/documents/regjeringens-klimastrategi-for-utenrikstjenesten-2025-2030/id3107757/?ch=4>
6. *The Norwegian Government's Arctic Policy: People, Opportunities and Norwegian Interests in the Arctic*. White Paper, Oslo: Ministry of Foreign Affairs, 2020. Available at: <https://www.regjeringen.no/en/topics/arctic>
7. *Norwegian Polar Institute*. MOSJ – Environmental Monitoring of Svalbard and Jan Mayen. Tromsø, 2023. Available at: <https://mosj.no/en>
8. *Ny-Ålesund Research Station*. (N.D). Available at: <https://nyalesundresearch.no> (accessed: December 21, 2025).
9. *Dronning Maud Land*. (N.D). Norwegian Polar Institute. Available at: <https://npolar.no/en/themes/dronning-maud-land>
10. *The Antarctic Treaty* (signed in Washington, 1 December 1959). Antarctic Treaty Secretariat. Available at: <https://www.ats.aq/e/antarctic treaty.html>
11. *Arctos – Arctic Marine Ecosystem Research Network*. UiT – The Arctic University of Norway. Tromsø, 2024. Available at: <https://arctos.uit.no> (accessed: December 21, 2025).
12. *Projects at UiT*. (N.D). UiT – The Arctic University of Norway. Available at: <https://en.uit.no/prosjekter>
13. *Arctos – Arctic Research Centre*. (N.D). UiT – The Arctic University of Norway. Available at: <https://arctos.uit.no>
14. *Arctic Frontiers Conference*. (N.D). Arcticfrontiers.com. Available at: <https://arcticfrontiers.com>
15. *FRAM – Forum for Research and Monitoring*. (N.D). Framforum. Available at: <https://framforum.com>
16. *About the Arctic Council*. (N.D). Arctic Council. Available at: <https://arctic-council.org/about>
17. *Working Groups*. (N.D). Arctic Council. Available at: <https://arctic-council.org/about/working-groups/> (accessed: December 21, 2025).
18. *About AMAP*. (N.D). Arctic Monitoring and Assessment Programme. Available at: <https://www.amap.no/about>
19. *Marine and Arctic Programmes – Faculty of Biosciences and Aquaculture*. Nord University. Bodø, 2024. Available at: <https://www.nord.no/en/about/faculties-and-centres/faculty-of-biosciences-and-aquaculture>
20. *Norway's Climate Strategy for 2030: A transformational approach within a European cooperation framework*. Oslo : Ministry of Climate and Environment, 2017. Available at: <https://www.regjeringen.no/en/dokumenter/norways-climate-strategy-for-2030>
21. *Nature Diversity Act* : Act of 19 June 2009 No. 100. Lovdata. Available at: <https://lovdata.no/dokument/NLE/lov/2009-06-19-100>
22. *Paris Agreement*. UNFCCC, 2015. Available at: <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement/the-paris-agreement>
23. *United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC)*. United Nations, 1992. Available at: <https://unfccc.int/resource/docs/convkp/conveng.pdf>
24. *United Nations Convention on the Law of the Sea (UNCLOS)*. United Nations, 1982. Available at: https://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf
25. *Convention for the Protection of the Marine Environment of the North-East Atlantic (OSPAR Convention)*. OSPAR Commission, 1992. Available at: <https://www.ospar.org/convention>
26. *Norway and UNEP Partnership for the Environment*. United Nations Environment Programme, 2024. Available at: <https://www.unep.org>
27. *Norway – UNDP Cooperation on Climate and Environment*. United Nations Development

Programme, 2023. Available at: <https://www.undp.org>

28. *Environmental Monitoring of Svalbard and Jan Mayen (MOSJ)*. (N.D). Norwegian Polar Institute. Available at: <https://www.mosj.no>

29. *Nordic cooperation on environment and climate policy*. (N.D). Nordic Council of Ministers. Available at: <https://www.norden.org>

30. *Ministry of Climate and Environment*. (N.D). Government of Norway. Available at: <https://www.regjeringen.no/en/dep/kld/id668>

31. *Norwegian Environment Agency*. (N.D). Miljødirektoratet. Available at: <https://www.environmentagency.no>

32. *IPCC – Intergovernmental Panel on Climate Change*. (N.D). Available at: <https://www.ipcc.ch>

33. *Sustainable Development Goals*. (N.D). United Nations. Available at: <https://sdgs.un.org/>

34. *Sustainable Development*. (N.D). United Nations. Available at: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/>

Отримано: 22.12.2025

Прийнято до публікації: 06.01.2026

Опубліковано: 15.01.2026